

REPERE METODOLOGICE PENTRU APLICAREA CURRICULUMULUI
МЕТОДОЛОШКА УПУТСТВА ЗА ПРИМЕНУ НАСТАВНОГ ПРОГРАМА

LA CLASA A IX-A
У 9.РАЗРЕДУ

ÎN ANUL ȘCOLAR 2021-2022
У ШКОЛСКОЈ ГОДИНИ 2021 – 2022

LIMBA ȘI LITERATURA MATERNĂ SÂRBĂ
СРПСКИ МАТЕРЊИ ЈЕЗИК И КЉИЖЕВНОСТ

București, 2021

Садржај / Cuprins

Introducere	3
1. Competențe specifice și exemple de activități de învățare	3
2. Провера степена стечених компетенција.....	6
2.1 Пријемни тест	6
2.2 Скала.....	13
3. Планирање наставе и учења за IX разред	15
4. План лекције	19
4.1 Радни листић.....	21
5. План лекције	22
6 Модел активности	28
Библиографија	28

Introducere

Avantajele curriculumului centrat pe competențe Curriculumul dezvoltat pe baza competențelor în progresie de la un an de studiu la altul permite o abordare flexibilă în proiectarea și organizarea activităților, în funcție de contextul fiecărei clase de elevi. Orice achiziție dintr-o clasă, depistată a fi insuficient structurată, poate fi consolidată în anul școlar următor prin abordarea unei perspective în spirală care reconectează competența specifică respectivă sau conceptul încă neinteriorizat din clasa anterioară la curriculumul în curs.

Programa școlară pentru studiul limbii materne croate la clasa a IX-a la școlile și secțiile cu predare în limba sârbă, cât și la clasele cu predare în limba română unde se studiază limba sârbă maternă urmăresc proiectarea curriculară centrată pe competențe, propune o progresie a achizițiilor de la un an la altul prin intermediul modului de structurare a competențelor specifice. Documentele curriculare adoptă modelul comunicativ-funcțional în predarea limbii sârbe materne, accentuând orientarea demersului didactic spre dezvoltarea integrată a celor patru competențe generale care vizează atât comunicarea orală, cât și cea scrisă.

Pentru a întocmi planificarea calendaristică pentru anul școlar 2021-2022 pentru clasa a IX-a, profesorul va studia planificarea calendaristică din anul 2020-2021 pentru clasa a VIII-a și va realiza conexiuni între componentele asimilate și programa aferentă pentru anul școlar 2021-2022 la clasa a IX-a.

Pentru realizarea reperelor metodologice pentru clasa a IX-a am pornit de la *Programa școlară de limba sârbă maternă aprobată prin O.M.E.C.T. nr. 3458/09.03.2004*.

Competențele generale prevăzute în programă sunt următoarele:

1. Utilizarea corectă și adecvată a limbii sârbe în receptarea și producerea mesajelor în diferite situații de comunicare
2. Folosirea instrumentelor de analiză tematică, structurală și stilistică în receptarea diferitelor texte literare și nonliterare
3. Argumentarea în scris și oral a opiniilor în diverse situații de comunicare
4. Integrarea culturii proprii în context național și universal

Competențele specifice, derivate din competențele generale, reprezintă etape în dobândirea acestora și se formează pe durata unui an școlar.

1. Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Participarea la interacțiuni verbale în diverse situații de comunicare, prin receptarea și producerea mesajelor orale

Clasa a IX-a
1.1. exprimarea orală a propriilor reacții și opinii privind textele receptate - exprimarea orală a reacțiilor și a opiniilor față de texte literare și nonliterare, față de filme văzute (monolog, dialog)
1.2. identificarea elementelor specifice din structura unor tipuri textuale studiate rolul verbelor în narațiune - rolul adjectivelor în descriere - rolul formulelor de adresare, de inițiere, de menținere și de închidere a contactului verbal în monolog și în dialog
1.3. identificarea elementelor dintr-un text care confirmă sau infirmă o opinie privitoare la textul respectiv - textul critic în raport cu textul discutat

1.4. argumentarea unui punct de vedere privind textele studiate - tehnica argumentării - discurs argumentativ oral
---

2. Folosirea instrumentelor de analiză tematică, structurală și stilistică în receptarea diferitelor texte literare și nonliterare

Clasa a IX-a
2.1. aplicarea unor tehnici vizând înțelegerea textelor literare sau nonliterare - stabilirea ideilor principale - rezumarea - identificarea câmpurilor semantice dominante dintr-un text
2.2. identificarea temei textelor studiate - temă, motiv, viziune despre lume - relații tematice între textele pentru studiu din clasa a IX-a și texte studiate în gimnaziu
2.3. compararea ideilor și atitudinilor diferite în dezvoltarea aceleiași teme literare - modul de reflectare a unei idei sau a unei teme în mai multe opere literare (aparținând unor genuri sau epoci diferite sau unor arii culturale diferite)
2.4. analizarea componentelor structurale și expresive ale textelor literare studiate și discutarea rolului acestora în tratarea temelor - componente structurale și expresive (elemente de construcție în textele lirice; elemente de construcție a subiectului și a personajelor în texte epice; figuri de stil; tropi)
2.1. compararea trăsăturilor definitorii ale comunicării în textele ficționale și nonficționale - ficțiune, imaginație, invenție și realitate, adevăr-scopul comunicării (informare, delectare, divertisment etc.) - reacțiile receptorului (cititor, ascultător) - „eu ficțional” și „eu real”, text ficțional, text nonficțional
2.2. aplicarea conceptelor de teorie literară în analiza și discutarea textelor literare studiate - genuri literare (epic, liric, dramatic) - specii literare - autor, narator, eu liric, cititor - moduri de expunere - narațiunea (narațiunea la persoana a III-a și la persoana I; momentele subiectului; timpul și spațiul în narațiune) - descrierea (portretul literar, tabloul) - dialogul (mijloc de caracterizare a personajelor) - personajul (caracterizarea personajului, portretul fizic și portretul moral) - figuri de stil (personificare, comparație, enumerație, repetiție, epitet, hiperbolă, antiteză, metaforă, alegorie, inversiune)

3. Argumentarea în scris a opiniilor în diverse situații de comunicare

Clasa a IX-a
3.1. redactarea unor texte diverse - relatarea unei experiențe personale, descriere, argumentare, rezumat, caracterizare de personaj, povestire, fișe de lectură, referat; știri, anunțuri publicitare, corespondență privată și oficială, formulare tipizate
3.2. identificarea structurilor argumentative într-un text dat - construcția textului argumentativ
3.3. compararea unor argumente diferite în vederea formulării unor judecăți proprii - interpretări și judecăți de valoare
2.1. argumentarea în scris a unui punct de vedere privind textele studiate, teme din viața cotidiană - tehnica argumentării - discurs argumentativ în scris - tehnici de redactare ale argumentelor

4. Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii sârbe în receptarea și producerea mesajelor orale și scrise

Clasa a IX-a
4.1. utilizarea adecvată a achizițiilor lingvistice în receptarea diverselor texte <ul style="list-style-type: none">
- niveluri ale receptării textelor orale și scrise: fonetic, ortografic și de punctuație, morfosintactic, lexicosemantic, stilistico-textual, nonverbal și paraverbal
- texte ficționale; texte nonficționale: care reflectă o experiență personală, jurnalistice, juridicadministrative sau științifice, argumentative
4.2. utilizarea corectă și adecvată a formelor exprimării orale și scrise în diverse situații de comunicare <ul style="list-style-type: none">
- normele limbii literare la toate nivelurile (fonetic, ortografic și de punctuație, morfosintactic, lexicosemantic, stilistico-textual)
- reguli și tehnici de construire a monologului (povestire / relatare orală, descriere orală, argumentare orală) - reguli și tehnici de construire a dialogului (conversație, discuție argumentativă)
- rolul elementelor verbale, paraverbale și nonverbale în comunicarea orală
4.3. respectarea convențiilor ortografice și ortoepice în utilizarea structurilor fonetice, lexicale și sintactico-morfologice în interacțiunea verbală <ul style="list-style-type: none">
- exerciții de utilizare a semnelor de punctuație și de ortografie, în funcție de intenția de comunicare și de mesajul transmis
- exerciții de identificare a formei corecte a unor fapte de limbă
- utilizarea jocurilor de cuvinte/fraze bazate pe confuzii fonetice/lexicale/sintactico-morfologice
4.4. folosirea achizițiilor privind structuri morfosintactice complexe ale limbii sârbe literare pentru înțelegere corectă și exprimare nuanțată a intențiilor comunicative <ul style="list-style-type: none">
- selectarea dintr-o serie sinonimică a cuvintelor care exprimă adecvat/nuanțat intenția comunicativă
- formularea de enunțuri în care elevii solicită/ofere informații detaliate cu privire la impresiile, emoțiile lor în fața unor probleme diverse
- dezbateri pe teme de interes pentru elevi, în perechi, conduse/moderate de un alt coleg
2.1. valorificarea relației dintre normă, abatere și uz în adecvarea strategiilor individuale de comunicare <ul style="list-style-type: none">
- alcătuirea de texte scurte în care elevii să utilizeze corect normele limbii standard
- completarea unor texte lacunare cu termeni/cuvinte adecvate mesajului pe care intenționează să-l transmită, respectând relația normă-abatere-uz

5. Integrarea culturii proprii în context cultural național și universal

Clasa a IX-a
5.1. identificarea elementelor specifice culturii proprii <ul style="list-style-type: none">
- elementele specifice culturii naționale
- dezbateri asupra textelor studiate
- exerciții de identificare a unor valori culturale specifice minorității sârbe din România promovate în textele unor autori sârbi
- realizarea unor miniculegeri de folclor local
- prezentări ale specificului local în spațiul multiethnic
- realizarea unor ghiduri turistice pentru spațiul cultural local/regional/național/european, prin valorificarea elementelor învățate la geografie, istorie, științe socioumane și a experienței personale
5.2. compararea elementelor de cultură și civilizație sârbă cu elemente ale culturii române <ul style="list-style-type: none">
- exerciții de identificare a unor similitudini între culturi diferite, identificate în texte studiate și în experiențele proprii de viață
- discuții privind raporturile dintre textele comparate
- discuții despre diferențele culturale ale comunității proprii și ale altor comunități etnice (comportamente sociale, valori, stil de viață)
- exerciții de redactare de texte diverse (articole pentru revista școlii, ziarul local, broșuri de prezentare) privind interferențele culturale
- exerciții de receptarea unui set de valori recunoscute social și cultural, manifestând toleranță și respect pentru valorile celuilalt
- inițierea unor comunicări, prin corespondență, cu elevi din alte țări

2. Провера степена стечених компетенција

2.1 Пријемни тест

TEST ÎNȚĂL PENTRU CLASA A IX-A

Anul școlar 2021 – 2022

Limba și literatura sârbă maternă

*Toate subiectele sunt obligatorii. *Se acordă zece puncte din oficiu. *Timpul de lucru efectiv este de două ore.

СУБЈЕКАТ I

(30 поена)

Даје се текст:

Почетак буне против дахија – народна песма

[...]

„Брзо добре коње посједните,
пак трчите у село Тополу,
не би л' Црног погубили Ђорђа:
Ако ли нам сад утече Ђорђе,
нека знате, добра бити неће.”
Кад то чуше дванаест делија,
Одмах добре коње посједоше,
И пред њима Узун кавеџија,
Отидоше у село Тополу

Кад је Ђорђе избројио Турке,
чашу попи, а пушку потпраши,
узе доста праха и олова,
па изиђе својему обору
међу своји дванаест чобана;
а кад дође, чобане избуди,
и овако чобанима рече:

„Чујете ли, дванаест чобана:
Сваки јако глајте по Турчина,
ал' немојте пушака метати,
докле моја најприје не пукне,
Ја ћу гледат' Узуна Мемеда,
виђећете што ћ' од њега бити.”
То изрече Петровићу Ђорђе,
земљи паде, пушци огањ даде,
Пуче пушка, остат' пуста неће;
ђе је глед'о, Ђорђе погодио,
мртав паде Узун са кулаша.
Кад то виђе дванаест чобана,
намах пуче дванаест пушака,
мртви паде онђе шест Турака,
шесторица на коњма побјеже.

На све стране Ђорђе књигу посла
у свих градских седамн'ест нахија

на кметове, селске поглаваре:
„Сваки свога убијте субашу;
„жене, ђецу у збегове кријте!”

Кад је Ђорђе Србље узбунио
и с Турцима веће завадио,
онда Ђорђе прође кроз нахије,
па попали Турске карауле,
и обори Турске тефериче,
и удари на Турске паланке,
Све паланке он турске попали,
женско, мушко, све под мач удари,
тешко Србље с Турцима завади.
Турци мисле, да је раја шала,
ал' је раја градовима глава;
уста раја к'о из земље трава,
у градове саћераше Турке;
Трчи Ђорђе од града до града
и грађане свагђе довикује:
„Чујете ли, ви Турци грађани!
На градов'ма отворајте врата,
измеђ' себе дајте зулумћаре,
ак' хоћете мирни да будете,
да градова цару не кваримо;
јер ако их ви дати нећете,
измеђ' себе Турке зулумћаре,
те градове раја начинила,
градила их по девет година,
кадра их је за дан оборити
и са царем кавгу приметити;
а када се с царем завадимо,
да устану сви седам краљева
да нас мире, помирит нас неће;
бићемо се, море, до једнога!”

[...]

Напишите одговор на сваки од следећих захтева који се односе на дати књижевни текст. Одговор упишите у простор наведен у уносу сваког захтева.

1. Попуните следеће изјаве одговарајућим објашњењем: (3 поена)

- а. Реченица „*бићемо се, море, до једнога!*” се завршава знаком узвика, зато што је то ..... реченица.
- б. Први српски устанак плануо је ..... године.

2. Одабери једну од следећих опција које одређују којем циклусу припада песма Почетак буне против дахија: (2 поена)

- а. Косовском
б. Предкосовском
ц. Послекосовском
д. Циклусу песама о ослобођењу Србије и Црне Горе од Турака

3. Ко помаже Црном Ђорђу да умакне Турцима и да осујети њихове зле намере: (2 поена)

- а. браћа
б. слуге
ц. дванаест чобана
д. хајдуци

4. Због чега су се Срби побунили против турских зулумћара? Како су Турци поступали према народу? (6 поена)

---

5. Обележите словом x тачност сваке изјаве на основу информација датим у књижевном делу.

(6 поена)

Изјава	Тачно	Нетачно
a. Турци одлазе у село Тополу да убију Ђорђа .		
b. Дванаест чобана помажу Ђорђу да умакне Турцима.		
в. Турци су успели да убију Ђорђа.		
г. Ђорђе се сакрио и тако је успео да умакне Турцима.		
д. Ђорђе Петровић је вођа Првог српског устанка.		
f. Ђорђе тражи да предају зулумћаре.		

6. Протумачи следеће изразе:

(4 поена)

- Раја градовима глава - _____
- Уста раја ко из земље трава - _____

7. У оквиру 8 - 10 редова објасните стихове.

(7 поена)

„Турци мисле да је раја шала,
ал’ је раја градовима глава;
уста раја ко из земље трава,
у градове саћераше Турке.”

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Даје се реченица:

У нашој гимназији постојао је један глобус, који је годинама стајао на орману у директоровој канцеларији, али је тај глобус изгледао тако бедно да га је жалост било погледати. Осовина му се тако била искривила да би се, приликом експеримената, увек друкче окретао но што је професор тврдио да се земља окреће. Северну Америку покривала је једна огромна мрља од мастила, тако да смо ми били убеђени да је то управо Црно море, а тамо где треба да лежи Африка била је велика рупа, те ниси знао да ли су то Енглези ископали Африку да нађу фараонске гробнице или је каква американска експедиција, по упутствима Жила Верна, сишла у утробу Земљину. Међутим, вероватније но обе ове претпоставке, биће да су се професори, измеђ' часова, објашњавали о дневној политици, па употребили и глобус као аргуменат!

1. У датој реченици реч *глобус* јесте:**(2 поена)**

- а. заједничка именица
- б. властита именица
- ц. градивна именица
- д. именица

2. Реч *нашој* јесте:**(2 поена)**

- а. именица
- б. заменица
- ц. придев
- д. властита именица

3. Поред сваке речи напиши врсту којој припада:**(8 поена)**

гимназији	_____	осовина	_____
један	_____	велика	_____
орману	_____	огромна	_____
га	_____	Африка	_____

4. У реченици „Северну Америку покривала је једна огромна мрља од мастила.“ предикат је:**(2 поена)**

- а. глсголски
- б. именски
- ц. безлични
- д. неодређени

5. Напиши облике множине следећих именица:**(4 поена)**

- гимназија - _____
- осовина - _____
- професор - _____
- експедиција - _____

6. Именицу *мрља* мењај по падежима.

(2 поена)

---

7. Напиши падеж следећих речи:

(4 поена)

- гимназији - _____
- глобус - _____
- орману - _____
- мастила - _____

8. Одреди падеж, род и број речи *политици* из текста.

(6 поена)

Даје се текст:

Пролетња зора

Војислав Илић

На истоку плавом рујна зора руди;
Дижите се, децо, дижите се, људи.

Устале су пчеле, подигло се цвеће,
Са далеких гора поветарац леће;

У мирису цвећа, у бисерној роси
Он вам свако здравље и весеље носи.

По пољима травним разлеже се јека,
Одјекује небо и гора далека.

И кроз тихе равни поточић кривуда,
А песме и свирке разлежу се свуда...

Од здравља и среће надимљу се груди,
Устаните, децо, рујна зора руди.

Када си прочитао песму запазио си шта се догађа у пролеће. У песми песник је забележио неколико идеја:

- У мирису цвећа, у бисерној роси пролеће здравље и весеље носи.
- Песник примећује промене у природи.
- Пролетњи дани измењују свет.

Напиши састав о пролећу, од најмање 150 речи на основу текста и твојих осећања и расположења о пролећу. **30 поена**

Напомена бр. 1

Оцењивање се додељује на следећи начин:

- за садржај стилског дела - **20 поена**
- за логички ред идеја и њихову исправну формулацију - **4 поена** (логички распоред идеја - 2 поена, исправна формулација идеја - 2 поена);
- изглед стилског дела - **6 поена** (поштовање правила савременог књижевног језика - 3 поена, употреба стандардног српског - 2 поена, читљивост текста - 1 поена).

Напомена бр. 2

Ученик ће добити бодове само ако напише стилско дело у потребном обиму.

[illegible]

2.2 Скала

СУБЈЕКАТ I		(30 поена)
1.		3 поена
	Тачно навођење врсте реченице.	1 поен
	Тачно навођење 1804 године избијања устанка.	2 поена
2.	Правилно одређивање циклуса.	2 поена
	д	
3.	Ко помаже Црном Ђорђу да умакне Турцима.	2 поена
	ц	
4.		6 поена
	Срби су се дигли на устанак против турских зулумћара пошто њихов режим је био несношљив.	3 поена
	Турци су се иживљавали над народом стога је незадовољство народа све више расло.	3 поена
5.	Исправно обележавање тачности и нетачности датих изјава.	6 поена
6.	Објашњење израза.	4 поена
	Раја градовима глава – народ је покретачка снага устанка.	2 поена
	Уста раја ко из земље трава – народ се одједном подигао на устанак.	2 поена
7.	Објашњење стихова „Турци мисле да је раја шала, / ал’ је раја градовима глава; / уста раја ко из земље трава, / у градове саћераше Турке.”	7 поена

СУБЈЕКАТ II		(30 de puncte)
1.	Тачно одређивање врсте речи <i>глобус</i> .	2 поена
	а	
2.	Тачно одређивање речи <i>нашој</i> .	2 поена
	б	
3.	Правилно одређивање врсте речи	8 поена
	гимназији – именица	1 поен
	један – број	1 поен
	орману – именица	1 поен
	га – заменица	1 поен
	осовина – именица	1 поен
	велика – придев	1 поен
	огромна – придев	1 поен
	Африка – именица	1 поен
4.	Тачно одређивање врсте предиката.	2 поена
	а	

- 5. Правилна множина следечих именица. 4 поена**
гимназија – гимназије	1 поен
осовина – осовине	1 поен
професор – професори	1 поен
експедиција – експедиције	1 поен
- 6. Тачна промена именице *мрља* по падежима. 2 поена**
- Н. - Мрља, Г. - Мрље, Д. - Мрљи, А. - Мрљу В. - Мрљо, И. - Мрљом, Л. - Мрљи
- 7. Правилно одрђивања падежа 4 поена**
гимназији - Л.	1 поен
глобус- Н.	1 поен
орману - Л.	1 поен
мастила - Г.	1 поен
- 8. Правилно одређивање именице *политици*. 6 поена**
Падеж - Л.	2 поена
Род-женски род	2 поена
Број-једнина	2 поена

СУБЈЕКАТ III (30 поена)

- Поштовање правила у писању састава. **20 поена**
(Половични одговори се оцењују средњим-половичним бројем поена, до 20 бодова/поена.)
- Правилно коришћење формулације и остале особине конвенције за ову врсту комуникације. **4 поена**
- Логично представљање идеје и оригиналност мисли, респектовање норме правилног изражавања. **6 поена**

3. Планирање наставе и учења за IX разред

ШКОЛСКА ГОДИНА:

НАСТАВНА ИНСТИТУЦИЈА:

ОБРАЗОВНА ОБЛАСТ:ЈЕЗИЧКА КОМУНИКАЦИЈА

ПРЕДМЕТ:СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ-МАТЕРЊИ ЈЕЗИК

РАЗРЕД: IX

ИЗБОРИ-СВЕТОЗАР МАРКОВ,ШАРОНИЈЕВ ДАНИТА,ДАРА ПАУЉЕВИЋ,ШОЉМОШАН ЕЛИЗА ЈОВАНКА,СРПСКИ МАТЕРЊИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ, IX РАЗРЕД, ЕДИТУРА ЕВС, КРЕПУСКУЛ, 2006

ПРАВОПИС СРПСКОХРВАТСКОГ ЈЕЗИКА

ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА IX РАЗРЕД

1 СЕМЕСТАР

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА	ОБЛАСТ-ТЕМА	САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА	НЕДЕЉА	НАПОМЕНЕ
		ПОЧЕТНИ ТЕСТ	1	1	
1. ЕФИКАСНО КОМУНИЦИРАЊЕ		- Општи појмови о језику. Место језика у људском животу. Својства језика и његове функције. Језик и комуникација. Основне науке које се баве језиком.	2	1	
		Историја књижевних језика код Срба. Почети словенске писмености и стварање старословенског језика (ЋИРИЛО И МЕТОДИЈЕ И ЊИХОВИ СЛЕДБЕНИЦИ,ГЛАГОЊИЦА ЧИРИЛИЦА,Црноризац Храбар, <i>Слово о писменима</i> – одломак). Књижевни језици код Срба до 19. века: српскословенски језик (Запис Глигорија дијака у <i>Мирослављевом јеванђељу</i>), рускословенски језик,славеносрпски језик.ОЧЕНАШ-СТАРА ВАРИАНТА Раслојавање језика. Дијалекти српског језика(основни појмови). Екавски и ијекавски изговор. Дијалекти и књижевни језик.	4	2	
		Фонетика (са фонологијом и морфологијом). Изговор гласова и улога говорних органа.	4	3	

		Поделагласова српског језика Фонолошки систем српског књижевног језика. Слог и подела речи на слоге (фонетска и семантичка граница слога). Гласовне алтернације (асимилација и сажимање самогласника, покретни вокали, промена <i>о</i> у <i>е</i> , превој вокала); писање сугласника <i>ј</i> и <i>х</i> .			
		Књижевност као уметност речи Појам и врсте уметности. Књижевност и друге уметности. Смисао и значај књижевности као уметности речи. Читање и проучавање књижевности Књижевни родови и врсте Књижевна дела за обраду - РОПСТВО ЈАНКОВИЋ СТОЈАНА, народна епска песма; - Иво Андрић: <i>О причи и причању</i> (Говор Иве Андрића у Стокхолму приликом примања Нобелове награде). - Понављање	7	4-5	
			2	5	
2. ПУТЕВИ ДО ЗНАЊА		Књижевност старог века Књижевна дела за обраду; - Библија. Стари завет. <i>Прва књига Мојсијева: Легенда о потопу; Пјесма над пјесмама; ЕЗОП-БАЈКА.</i> Народна књижевност Књижевна дела за обраду - Народна лирска митолошка песма (по избору); - <i>Комади од различитијех косовскијех пјесама;</i> * НАРОДНА ЛИРСКА ЉУБАВНА ПЕСМА СРПСКА ДЕВОЈКА, ЉУБЉВНИ РАСТАНАК, МОМАК И ДЕВОЈКА - Народне епске песме: ЗИДАЊЕ СКАДРА, ЦАР ЛАЗАР И ЦАРИЦА МИЛИЦА, МАРКО КРАЉЕВИЋ ПИЈЕ УЗ РАМАЗАН ВИНО, СТАРИ	7	6-7	
			9	8-9-10	

		<p>ВУЈАДИН, ПОЧЕТАК БУНЕ ПРОТИВ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Народна балада <i>Хасанагиница</i>; - Српска народна бајка по избору; - Народне бајке словенских и других народа (поизбору). <p>- НАРОДНА ПРИПОВЕТКА-У ЦАРА ТРОЈАНА КОЗЈЕ УШИ, ЕРО И ТУРЧИН</p> <p>- Понављање</p>			
3. ЖИВОТНИ ОБРАСЦИ		<p>Средњовековна књижевност</p> <p>Књижевна дела за обраду</p> <ul style="list-style-type: none"> - Свети Сава: <i>Житије Светог Симеона</i> (одломак); - Теодосије: <i>Житије Светог Саве</i>; (одломак: <i>Бег у Свету Гору</i>); - Јефимија: <i>Похвала кнезу Лазару</i>; - Деспот Стефан Лазаревић: Слово љубве. <p>- понављање</p>	18	11-12-13	
Број часова резервисаних за професоре			1	14	
Укупан број часова у I семестру			56		

II СЕМЕСТАР

4. МЕЋУЉУДСКИ ОДНОСИ		<p>Хуманизам и ренесанса код срба</p> <ul style="list-style-type: none"> - Шекспир: <i>Ромео и Јулија</i>; - Марин Држић: <i>Дундо Мароје</i> 	8	15-17	
5. ПУТЕВИ ФИЛОЗОФИЈЕ И СМИСАО ЉУДСКОГ ПОСТОЈАЊА		<p>Изборни садржаји:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ДОСИТЕЈ ОБРАДОВИЋ – ЖИВОТ И ПРОСВЕТИТЕЉСКО ДЕЛО, ЖИВОТ И ПРЕКЉУЧЕНИЈЕ - Данило Киш, <i>Рани јади</i>; - Митови и легенде старог века (словенски митови по избору ученика и наставника <i>Српска митологија</i> С. Петровића.); 	31	18-22	

		<p>- Јован Деретић, <i>Културна историја Срба</i> (одломцио владарима из породице Немањић);</p> <p>- <i>Исповедна молитва из 14. века</i>, непознати аутор-ПО ИЗБОРУ</p> <p>(<i>Антологија српског песништва</i>, приредио Миодраг Павловић);</p> <p>- Песме дубровачких петраркиста (по изборуученика и наставника);</p> <p>-Понављање и припрема за писмени рад</p> <p>-развија писменог рада</p>			
6. АРГУМЕНТИ И МОРАЛНЕ ВРЕДНОСТИ		<p>Правопис. Основни принципи правописа српскогкњижевног језика.</p> <p>. Велико слово</p> <p>(писање устаљених атрибута и титула као деловаимена, писање назива разних манифестација,грађевина, споменика, докумената, закона, уметничких дела и сл.).</p> <p>Преношење речи у нови ред (разлике у односу наподелу речи на слоге). Писање цртице.</p> <p>Писање спојева предлог + заменица (нпр.: <i>са мном</i> и сл.).</p> <p>Писање запете испред енклитике.</p> <p>1. Усмено и писано изражавање. Систематично усмено излагање на задате теме.</p> <p>Обликовање пасуса у смисаоне целине у писаном саставу.</p> <p>Аргументативни текст – усмено и писано обликовање.</p> <p>Избор из секундарне литературе, публицистичких текстова, различитих енциклопедија и речника.</p> <p>*понављање</p>	32	23-32	
Број часова резервисаних за професоре			2	34	
Укупан број часова у II семестру					

4. План лекције

Технолошка гимназија „Дунавска Клисура” Нова Молдава

Наставни предмет: матерњи језик - књижевност

Разред: IX

Наставна јединица: „Хасанагиница” – народна балада

Тип наставног часа: проверавање стечених знања и проучавање новог градива

Дидактичка средства:

- лаптоп, видеопроектор
- Драма Хасанагиница (<https://www.youtube.com/watch?v=u-m2U8xE7hY>)
- Балада Хасанагиница (<https://youtu.be/sE-xPhA6DAM>)
- Зборник српске књижевности
- Prezi – презентација (<https://prezi.com/fd67k8xpgdmz/presentation/>)

<https://sr.wikipedia.org/wiki/%D0%A5%D0%B0%D1%81%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D0%B3%D0%B8%D0%BD%D0%B8%D1%86%D0%B0>

<https://www.opanak.rs/hasanaginica/>

Наставне методе: - обавештајне – монолошка

- дијалогска

- општи (логички) метод – запажања

- допуњавања

- писања (састављања, исправљања, преобликовања)

- читања (интерпретативно читање)

- усменог излагања (описивања, тумачења)

Облици рада: - фронтални

- индивидуални

- групни

Циљеви:

- образовни - упознавање трагичне судбине жена и патријархалних закона који су владали у то доба;
- правилно, експресивно изражавање.
- васпитни - неговање хуманизма, моралних осећања, социјалне осетљивости и емпатије;
- развијање навике читања код ученика;
- развијање љубави према матерњем језику.
- практични - стална размена искуства
- јединство колективног и индивидуалног рада

Р. бр.	Активност	Време	Активност професора	Активност ученика	Дидактички материјал	Метода
1.	Уводни разговор	3 мин	Професор: -поздравља ученике; уписује одсутне у дневник; -ствара атмосферу за почетак часа постављајући незванична питања.	-дежурни ученик пријављује одсутне ученике; -ученици се припремају за почетак часа.		-дијалогска
2.	Проверавање домаћег задатка	7 мин	Професор: -проверава домаћи задатак (писмено и усмено).	-ученици показују своје свеске;		
3.	Припрема и увођење у обраду	5 мин	Професор: -пита ученике шта знају о народним песмама; -представља ученицима појам народне баладе;	Ученици: -одговарају на постављена питања. -пажљиво прате наставниково излагање;		-дијалогска -монологска
4.	Изражајно читање	7 мин	Професор: -пушта ученицима песму „Хасанагиница”;	-ученици пажљиво слушају и прате песму;	-Лаптоп https://youtu.be/sE-xPhA6DAM	-монологска
5.	Обрада	10 мин	Професор: -тумачи непознате речи; -тумачи дело у виду слојева по логичким целинама; -пушта ученицима делове драме Хасанагиница.	Ученици: - бележе непознате речи у својим свескама; - пажљиво слушају и учествују у разговору одговарајући на разна питања.	-Prezi – презентација -драма Хасанагиница	-дијалогска
6.	Утврђивање градива	10 мин	Професор: -дели ученицима радне листиће и објашњава им шта треба да раде.	- ученици одговарају на питања.	-радни листићи	
7.	Задавање домаћег задатка	3 мин	Професор: -задаје домаћи задатак: да опишу лик Хасанагинице; -оцењује активност ученика.	-ученици бележе задатак.		

4.1 Радни листић

Име и презиме: .....

Радни листић Девети разред

1. Хасанагиница је имала:

- ▶ деветоро деце
- ▶ петоро деце
- ▶ трој деце

Заокружите тачан одговор.

2. Хасанагиница је:

- ▶ а. Романса
- ▶ б. Балада
- ▶ с. Приповетка

Заокружите тачан одговор.

3. Песма На Липару изражава следећа осећања:

- ▶ 1. Тугу
- ▶ 2. Мржњу
- ▶ 3. Љубав
- ▶ 4. Слободу

Заокружите тачне одговоре.

4. Наведите три епитета из песме «Хасанагиница»:

- ▶ 1.
- ▶ 2.
- ▶ 3.

5. Објасните стилску фигуру *Словенска антитеза*:

.....

.....

.....

.....

5. План лекције

Школа: Српска теоретска гимназија Доситеј Обрадовић Темишвар

Наставник: Далиборка Станков

Предмет: Српски језик и књижевност

Разред: IX

Наставна тема: Књижевност

Наставна јединица: *Зидање Скадра, епска народна песма*

Тип часа: Обрада

Циљеви:

- **Образовни** Провера стеченог знања везаног за српску народну књижевност и степена разумевања обрађених текстова. Стицање знања о историјској подлози песме о непосредним изворима, о односу историјског и фиктивног; о структури песме; о специфичности народне књижевности.
- **Васпитни** Неговање националног бића и идентитета. Родољубље. Одговорност према себи и другима. Човекољубље, љубав према породици, поштовање. Дела из прошлости уче нас за будућност.
- **Функционални** Развијање међупредметних компетенција, способности аналитичког и компаративног размишљања. Неговање поштовања и заинтересованости за дела народне књижевности.

Наставне методе: текстовна, дијалошка, монологска, метода показивања

Наставна средства: уџбеник, табла, видео материјали

Литература:

1. Светозар Марков, Даница Шароњев, Дара Пауљевић, Јованка Шољмошан, *Српски Матерњи језик и књижевност*, Крепускул, Плојешт, 2006.
2. Павле Илић, Српски језик и књижевност у наставној теорији и пракси: методика наставе, Змај, Нови Сад, 1998.
3. *Речник књижевних термина*, Нолит, Београд (Било које издање)
4. Драгиша Живковић, *Теорија књижевности* (било које издање)
5. *Речник српског књижевног језика*, Матица српска, Нови Сад
6. *Правопис српског језика*, Матица српска, Нови Сад
7. Јован Деретић
8. <https://www.lektire.rs/zidanje-skadra/>
9. <https://prezi.com/fnquveu9cign/presentation/> , <https://prezi.com/5755dc1oljhe/presentation/>

Етапе лекције	Активности наставника	Активности ученика	Метод рада	Облик рада
1. Уводни део часа 1 минут	-прозива ученике и бележи изостанке	- казују имена ђака који изостају	-разговор, -усмено	-фронтални -групни
2. Проверава домаћих задатака 5 минута	- проверава и исправља домаће задатке	-читају домаће и исправљају грешке -допуњују домаћи	разговор, усмено излагање	-фронтални индивидуални
3.Провера проученог градива 5 минута	Пошто је ученицима најављена тема, да би их припремили за разговор о делу , пре но што проверимо какви су њихови непосредни утисци о делу, подсетићемо се шта све знају о народној књижевности и о епским песмама. Народна или усмена књижевност је вид <u>књижевности</u> који је постојао дуго пре појаве првог писма, а преносила се са колена на колено. Људи су је користили свакодневно и била је везана за религијске обреде. Народна књижевност је, пре свега, чувар традиције, јер на основу ње много сазнајемо о менталитету, култури и историји једног народа. За велики број дела усмене (народне књижевности), захваљујући <u>Вуку Карацићу</u> , знамо творце прве варијанте.	-Поезија - Лирске песме: митолошке, обредне, обичајне, посленичке, љубавне, породичне, шаљиве, родољубиве -Епске песме: неисторијске песме , песме пре Косовског боја, песме о Косовском боју, песме после Косовског боја, песме о Марку Краљевићу ,песме о хајдуцима, песме о ускоцима, песме о ослобођењу Србије, песме о ослобођењу Црне Горе, -Бугарштице: песме дугог стиха -Лирско-епске песме: баладе, романсе	разговор,усмено излагање	Фронтални Групни Индивидуални
4. Најава нове лекције 5 минута	Зидање Скадра испевао је старац Рашко, а забележио Вук Стефановић Караџић и представља најбољу песму о узиђивању живог бића у темеље неке градње. Песма припада преткосовском циклусу, о Немањинима и Мрњавчевићима. Јакоб Грим песму је превео на немачки и рекао је да је једна од најдирљивијих песама свих народа и свих времена. Са друге стране, чувени Гете није делио Гримово мишљење, па је изјавио да је дух песме “сујеверно варварски”. Скадар је по традицији био престоница краља	-ђаци слушају излагање наставника о песни <i>Зидање Скадра</i> - слушају песму	-усмено излагање метода читања и рада на тексту ,метода писања, презентација	Фронтални Групни

	<p>Вукашина и за њега се везује мотив узиђивања људске жртве и настанак лековите воде. Град се налази на реци Бојани на југоисточној страни скадарског језера и саграђен је много пре него што су живели Мрњавчевићи. Мрњавчевићи су српска средњовековна властела. Име су добили по оцу Мрњави који је живео на подручју око реке Неретве.</p> <p>Главни актери песме су ликови из српске историје, Вукашин и Угљеша Мрњавчевић. Иако се у песми спомиње и трећи брат Гојко, историјски никада није потврђено да је он заиста постојао, већ се верује да је плод колективне маште. Вукашин је био један од најзначајнијих српских великаша. Погинуо је у бици на реци Марици 1371. године пре него што је цар Урош умро. Вукашин је по народном веровању убио цара Уроша док је ловио на језеру.</p> <p>Песма описује како три брата Мрњавчевића (<u>Вукашин</u>, <u>Угљеша</u> и <u>Гојко</u>) граде Скадар на ријечи Бојани. Гојко је приморан да живу зазида своју младу жену у зидине тврђаве као жртву коју тражи вила. Према Вуку Стефановићу Карацићу, у то вријеме постојало вјеровање да је било немогуће изградити велику грађевину без људске жртве. Вук тврди да су људи избјегавали градилишта, јер су плашили да њихова сијенка може бити зазидана и да ће тада умријети без ње.</p>			
<p>5.Предавање нове лекције 20 минута</p>	<p>-Песма <i>Зидање Скадра</i>- https://www.youtube.com/watch?v=VzJKBUw17e8&t=23s Мрњавчевићи граде Скадар на Бојани. Када је почела четврта година градње, вила поставља први услов – да нађе два детета са именима Стоја и Стојан. Слуга Десимир је три године покушавао да пронађе Стоју и Стојана, али није успео, враћа се Скадру на Бојани. Вила поставља други услов – која љуба сутра прва дође и донесе ручак, биће узидана у темељ Скадра, браћа само треба да одрже реч и не</p>	<p>-слушају објашњења о песми</p>	<p>разговор, усмено излагање метода читања и рада на тексту ,метода писања, презентација</p>	<p>Фронтални Групни Индивидуални</p>

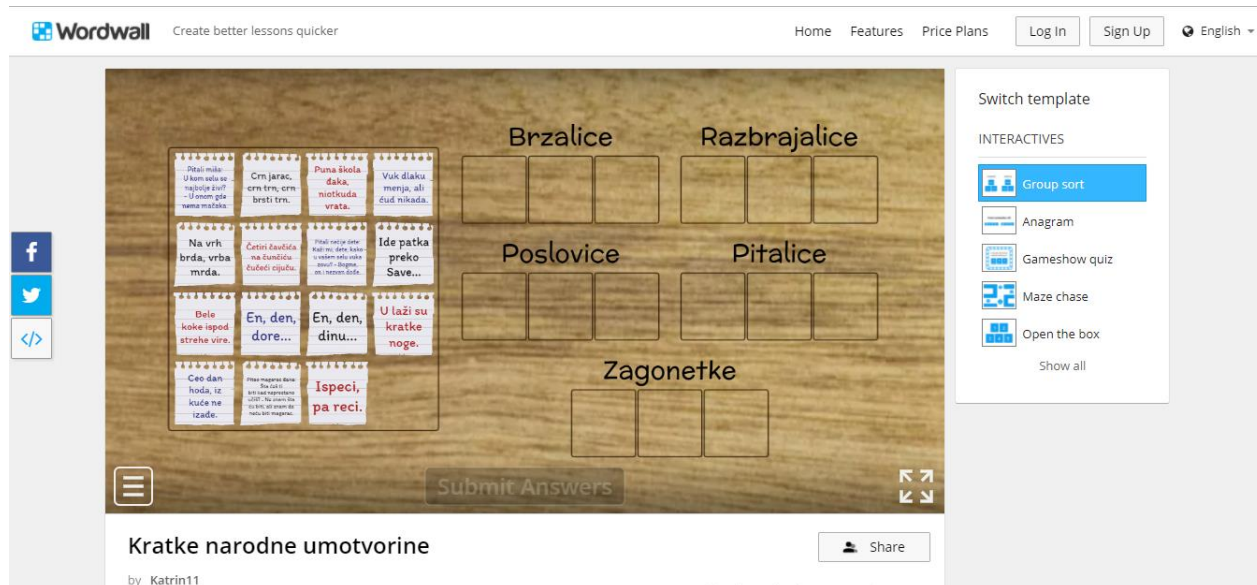
	<p>кажу својим љубама какав је договор. Народни певач уграђује у песму лик краља Вукашина у познату епску концепцију неверника који први погази реч и открива својој љуби поруку виле да ће у темеље града бити узидана љуба која сутрадан дође да донесе мајсторима ручак.</p> <p>Насупрот Вукашину, народни певач ставља младог Гојка, као трећег брата, најпоштенијег, највећег јунака, најдостојанственијег. Од све браће, једини Гојко не казује својој жени за вилин услов, па млада Гојковица, мајка малог Јова, бива узидана у темеље града. Гојко не може да прежали своју љубу. Гојко своју љубу пореди са златном јабуком.</p> <p>“Зло је моја вијернице љубо! Имао сам од злата јабуку, Па ми данас паде у Бојану, Те је жалим, прегорет’ не могу!” алегорија Не сјећа се танана невјеста, Но бесједи своме господару: “Моли Бога ти за твоје здравље, А салићеш и бољу јабуку!”</p> <p>Млада Гојковица са невиним осмехом и сигурношћу вољене жене, у почетку верује да је по среди само игра све док је руке 300 мајстора не зазидају “добро до појаса”. Млада Гојковица прихвата своју судбину, али има само једну молбу, да јој оставе дојке неузидане да може хранити своје новорођенче.</p> <p>“Богом брате, Раде неимаре, Остави ми прозор на очима, Да ја гледам ка бијелу двору Кад ће мене Јова доносити И ка двору опет односити.”</p> <p>Мотив жртве, узиђивање живог бића у темеље грађевине и обичај који је настао још пре нове ере. Песму целу треба посматрати као алегорију, као причу о жртви која се подноси за велика дела</p>			
--	--	--	--	--

<p>6. Утврђивање новог градив 10 минута</p>	<p>Поделите песму на тематске целине</p>	<p>Увод – натприродна сила спречава дизање града и захтева жртве – Стоју и Стојана или супругу једног од браће Мрњавчевића.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Заплет – Вукашин и Угљеша откривају својим супругама тајну и тиме крше обећање. Понели су се некоректно. Гојко је једини не открива. Као најмлађа снаја, морала је да прихвати оправдања Вукашинове супруге, краљице, и снаје старијег брата, Угљеше. Гојковица доноси радницима ручак и тиме пресуђује самој себи. • Врхунац – “Зло је, моја вијернице љубо / имао сам од злата јабуку, / па ми данас паде у Бојану / те је жалим, прегорет не могу.” Гојко је очајан, али Гојковицу према договору зазидају у град. • Перипетија – Гојковица моли да јој оставе отворе на дојкама и очима да може да види и да храни дете. Преко годину дана је дете дојено. • Расплет – и данас ту тече чудотворни лек. 	<p>разговор, усмено излагање метода читања и рада на тексту ,метода писања, презентација</p>	<p>Фронтални Групни Индивидуални</p>
--	--	--	--	--

<p>7. Задавање домаћег задатка 4 минута</p>	<p>Радни листић</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Градња Скадра, каже ова песма, искупљена је тешком људском жртвом. Да ли је такву жртву било могуће избећи? 2. Док се сукобљавају са моћним силама које их спутавају у раду, људи преживљавају и тешке моралне кризе у којима се јасно испољава њихов карактер. Јесу ли у овој песми људски карактери довољно јасно испољени. 3. Гојко Мрњавчевић је остао пасиван приликом жртвовања његове љубе. Да ли је такво његово понашање за осуду? 4. Нађи реч којом би се најтачније означио чин жртвовања младе Гојковице. 5. Покажи да молбе које Гојковица упућује веровима, па мужу и најзад Раду Неимару постају све потресније. 6. У овој песми сукобљавају се тешке људске мане и најплеменитије врлине. Покажи ко у том сукобу побеђује? 7. Којом би се од ових пословица најбоље означило држање Гојка Мрњавчевића у тренутку жртвовања његове љубе: Срећа никад до краја не траје. Мудрост је трпети што се трпети има. Човек све даје за образ, а образ ни за шта. 		<p>разговор, усмено излагање метода читања и рада на тексту ,метода писања, презентација</p>	<p>Фронтални Групни Индивидуални</p>
--	---	--	--	--

6 Модел активности

La următoarea adresă găsim fișă de lucru pentru lecția de proverbe, ghicitori:
<https://wordwall.net/resource/8499478/srpski-jezik/kratke-narodne-umotvorine>

Библиографија

Светозар Марков, Даница Шароњев, Дара Пауљевић, Јованка Шољмошан, *Српски Матерњи језик и књижевност*, Крепускул, Пложешт, 2006.

Павле Илић, *Српски језик и књижевност у наставној теорији и пракси: методика наставе*, Змај, Нови Сад, 1998.

Речник књижевних термина, Нолит, Београд (Било које издање)

Драгиша Живковић, *Теорија књижевности* (било које издање)

Речник српског књижевног језика, Матица српска, Нови Сад

Правопис српског језика, Матица српска, Нови Сад

Јован Деретић

http://programe.ise.ro/Portals/1/Curriculum/Progr_Lic/LC/MAT/Limba%20si%20literatura%20sarb_a_clasa%20a%20IX-a.pdf

<https://www.lektire.rs/zidanje-skadra/>

<https://prezi.com/fnquveu9cign/presentation/>

<https://prezi.com/5755dc1oljhe/presentation/>

<https://www.youtube.com/watch?v=VzJKBUw17e8&t=23s>

<https://youtu.be/sE-xPhA6DAM>

<https://wordwall.net/resource/8499478/srpski-jezik/kratke-narodne-umotvorine>

Тим аутора

Prof. Mărgărit Milina

Liceul Teoretic Peciu Nou, Peciu Nou

Prof. Novaković Vera

Liceul Tehnologic Clisura Dunării, Moldova Nouă

Prof. Sakotić Mariana

Liceul Teoretic Dositei Obradovici, Timșoara

Prof. Stancov Daliborca

Liceul Teoretic Dositei Obradovici, Timșoara